

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Cap. IV. De arrhis & sponsalitia liberalitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

CAPUT IV.

De arrhis & Sponsalitia liberalitate.

Quest. 32. Arrhæ quid importent, & quæ earum natura.

R Esp. ad primum: Sumuntur primò minus propriè pro ipsis Sponsalibus; *l. 1. c. si nuptiæ rescripto petantur.* Secundò magis propriè pro eo, quod à Sponso sponsæ, vel contra datur in pignus promissi matrimonii contrahendi *l. 3. & l. fin. c. de Sponsal.* Tertio pro donatione facta à Sponso sponsæ in remunerationem pudicitia, nobilitatis vel dotis sponsæ, quamque sponsa lucratur soluto matrimonio; quæque successit donationi propter nuptias hodie abrogatæ, quæ aliàs soluto matrimonio redibat ad virum donantem, sicut ab uxore tradita viro redibat ad uxorem.

2. Resp. ad secundum: Ea est natura arrharum, quæ pignus sunt matrimonii contrahendi, ut fidei violator eas amittat, *l. arrhis. l. fin. c. de Sponsal.* congruentia verò præcipua, cur hæ arrhæ amittendæ, cum & earum amissio sit pæna quædam, quæ potius permittuntur à jure, quàm alia pæna sponsalibus adjecta, hæc assignatur à Castrop. *de sponsal. p. 12. §. 1. n. 1.* quod arrhæ (utpote statim tradendæ, cum aliàs à pura pæna non differrent. *l. mulier. l. arrhas. l. fin. c. de sponsal. Sanch. l. 1. d. 35. n. 3. Gutt. de mat. c. 18. n. 3.* apud Castrop. *l. c. n. 2.* quamvis tamen etiam arrhæ promitti, & loco illarum pignus æquivalens dari possit, *Castrop. l. c. Cöninck. d. 22. du. 3. n. 13.*) in exigua quantitate & matura deliberatione concedi solent; pæna verò, quia non traditur, sed promittitur, facilè & incaurè in magna quantitate offertur; dum homines faciles sunt in promittendo, difficiles ad tradendum. Porro an & qualiter arrhæ probeantur confessione recipientis, vide apud Castrop. *l. c. n. 3.*

Quest. 33. Num arrhæ utrimque constitui possint.

R Esp. Quamvis communis sententia teste Sanch. *l. c.* id neget; eò quod hæc arrharum mutua traditio videatur superflua, dum superfluum est dare aliquid, ut tantundem recipiatur; arg. *l. qui sic. ff. de solutionib.* tamen tanquam probabilius defendunt Castrop. *l. c. n. 9.* Sanch. *n. 14.* Gutt. *c. 18. n. 8.* Ponr. *l. 12. c. 19. in princ. Cöninck. d. 22. du. 13. n. 15.* eò quod leges non reprobent illam mutuam arrharum donationem, sitque ea utilis, etiam dum arrhæ constituuntur utrimque in eadem specie & quantitate; siquidem fidem violans perdit arrhas datas, & restituere debet acceptas, innocente recuperante datas & retinente acceptas; citata autem *l. qui sic.* loquatur de alienatione, in qua tantundem recipitur, absque obligatione illud reddendi.

Quest. 34. num arrha constitui possint tam in specie, V. G. fundo, quàm in quantitate, & quidem in quacunque quantitate.

R Esp. ad primum affirmativè. Covar. *de sponsal. p. 2. c. 3. §. 7. n. 7.* Cuchus. *Inst. mor. tit. 12. n. 203. & 207.* Gutt. *l. c. n. 7.* Sanch.

d. 35. n. 12. quos citat & sequitur Castrop. *n. 7.* contra Abb. *in c. gemma. b. t. n. 8.* Butt. *num. 8.* Anchor. *n. 10.* Brunell. *de sponsal. concl. 10. n. 3.* nam imprimis non reprobantur tales arrhæ à jure, licet in *l. fin. c. de sponsal.* non fiat mentio nisi arrharum in quantitate constitutarum; potestque non minus constitutarum in specie dari possessio, verè realiter, vel etiam fictè per clausulam *constitui*, sicut in contractu emptionis & venditionis; possunt etiam duplicari, si non in eadem specie, saltem in æstimatione.

2. Resp. ad secundum: in eo non conveniunt AA. in magna quantitate constitui posse negant Jo-and. in *c. gemma. b. t. n. 9.* Abb. *ibid. n. 8.* Brunell. *concl. 16. n. 4.* Sylv. *v. Sponsalia. q. 9. dicto 2. & c.* eò quod ideo concedantur, & reprobatur pæna apposta Sponsalibus; quia arrhæ non censentur minuire libertatem, utpote quæ dantur in exigua quantitate; pæna autem, utpote promissa, non tradita, in magna constitui solear. Non debere excedere quantitatem dotis, vel donationis propter nuptias, & iis cessantibus, quantitatem præscriptam *l. jubemus. ff. de repudiis.* tenent Bart. *in l. Titia. de V. S. n. 5.* Cuchus. *l. c. à n. 20.* Salicet. *in l. fin. de Spons. n. 15.* eò quod apud Romanos matrimonium contractum dissolvens non amittebat nisi dotem; adeoque æquum non sit per dissolutionem Sponsalium, quæ sunt minoris momenti, plus amitti. Denique quod constitui possint in quacunque quantitate, tenet Castrop. *ut. §. 1. n. 6.* eò quod leges permittentes eas loquantur indistinctè absque ulla limitatione; adeoque licet in iis militer eadem ratio, quæ in pæna, adhuc dispositio de pænis non sit extendenda ad arrhas; cum leges odiosæ & restrictivæ ex sola identitate rationis ad similes casus non extendantur; quamvis insuper sit disparitas in hoc, quod saltem plerumque arrhæ dentur in minore quantitate, & utpote jam datæ, amittantur suavius & facilius.

Quest. 35. Arrhæ data in pignus matrimonii contrahendi an, cui, & qualiter reddendæ.

R Esp. primò, arrhæ, cum contracto matrimonio jam non possunt amplius habere rationem pignoris matrimonii contrahendi, reddendæ sunt ei, à quo datæ, *l. fin. c. de sponsal.*

2. Resp. secundò: si matrimonium ob culpam tradentis arrhas non contrahatur, is simpliciter amittit eas, & eæ remanent apud recipientem; si verò non contrahatur culpâ recipientis eas, & qui vicissim non dedit arrhas, is eas superaddito tanto, quanti valent arrhæ, restituere debet; *cit. l. fin.* Minores 25. annis non tenentur nisi arrhas restituere, sive ipsi, sive eorum parentes, aut tutores nomine eorum promittentes matrimonium eas receperint. Ad hæc citat, *leg.* permissum contrahentibus non minoribus 25. annis convenire inter se, non solum de restitutione arrharum, sed etiam de reddendo duplum vel triplum ultra arrhas.

Quest.

Quest. 36. An pœna illa dupli vel quadrupli adjecta traditioni arrharum obtineat in Jure Canonico, & solvenda in foro conscientie.

R Esp. ad primum affirmativè. Sanch. l. 1. d. 36. n. 11. Gutt. de matr. c. 18. n. 7. Duacen. de sponsal. ad tit. ff. solut. matrim. §. 4. in fine. Pont. l. 12. c. 19. n. 2. Cõn. l. c. du. 3. n. 14. Castrop. n. 3. correctio enim legum, quantum fieri potest, evitanda, ergo Jus Canonicum reprobandis pœnam sponsalibus adjici, intelligendum de pœna per se sumpta & propria sponsalium, quæ à Jure civili reprobat, non de pœna arrharum contractui conjuncta, & à Jure civili approbata, ut ita jura juribus sint conformia. Neque etiam eadem est ratio in hac pœna dupli vel quadrupli, ac in mera pœna sponsalibus adjecta, dum hæc in magna quantitate plerumque constituitur; quia nihil trahitur tempore contractus, ex quo limitationem recipiat. Pœna verò dupli vel quadrupli plerumque fit in exigua quantitate, & ex arrhis limitationem recipiat. Ita Castrop. l. c.

2. Resp. ad secundum: Nisi aliud verbis expressum sit, non debetur pœna illa dupli vel quadrupli ante sententiam Judicis saltem declaratoriam; nec satis est illam à parte peti (quam petitionem ad pœnam necessariam esse ad executionem hujus pœnæ communiter astruunt omnes. Pont. l. c. n. 5. Gutt. c. 18. n. 19. Cõn. Less. &c.) Castrop. l. c. n. 4. remittens ad seipsum, p. 1. r. de LL. d. 2. p. 3. ubi probabilis censuit, pœnam conventionalem non deberi ante sententiam Judicis saltem declaratoriam. Et de pœna quidem, quam *cu. l. fin.* statuit, nimirum ut recipiens, & non vicissim tradens arrhas, si culpabiliter resiliat, reddat arrhas, & insuper earum valorem, dicit esse communem sententiam, teste Sanch. d. 37. n. 1. Gutt. l. c. n. 18. eò quòd hæc non sit pœna conventionalis, sed legalis. Quamvis ipse defendat non esse pœnam purè legalem, cum, ut Cõn. l. c. 18. lex illa non statuat ultra arrhas reddi valorem in pœnam alicujus culpæ, sed ut æqualitas servetur in contractu, nempe ne illas tradens amittat, & recipiens nihil ex propriis amittat. Contrahentes verò præsumi debeant, contrahere juxta æquitatem à jure præscriptam; ideoque recipiens illas defendendus sit obligari ex contractu ad illas illarumque valorem restituendum, & consequenter valor eorum debitus est, non ex lege tantum, sed ex conventionione de pœna hac solvenda ob violatam fidem, & ideo sententiam Judicis requirat. Sed neque ex eo, quòd tradens arrhas injustè resiliens amittat eas sine ulla expectata Judicis sententia, sequitur, quòd recipiens illas teneatur quoque ante sententiam ad duplum illud vel quadruplum; sequeretur enim aliàs, ne quidem ad hoc requiri petitionem partis, sicut ea non requiritur, ut tradens eas amittat. Sed illud solum sequitur, quòd recipiens illas teneatur ante sententiam Judicis, & ante petitionem partis eas reddere, quia hæc non est pœna contractui adjuncta, sed ipsius contractus natura; cum natura pignoris in securitatem contrahendi matrimonii concessi perat ipso jure reddi concedenti, dum per eum non stetit matrimonium non iniri; quia non absolutè donavit, sed sub conditione, quòd injustè non exequatur contractum matrimonii. At ultra pignus reddere illius valorem, vel etiam triplum aut quadruplum est contractui accidentarium, & solum ex matua conventionione debitum, ac proinde in pœnam; adeoque, cum

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. IV.

expediens sit, ut omnis pœna conventionalis in illius executione imitetur legalem, quæ sententiam Judicis requirit, etiam pœna illi reddendi duplum, triplum &c. utpote conventionalis, dictam sententiam requirit,

Quest. 37. Quæ sit natura arrharum datarum sponse à sponso in remunerationem pudicitie, nobilitatis, & dotis acceptæ.

R Esp. primò: Hæc arrhæ, quæ apud Germanos veniunt nomine *Morgengabe* seu doni matrimonialis, ut Krimer, in 4. decret. n. 1711. differunt plurimum ab arrhis datis tanquam pignus pro securitate matrimonii contrahendi; cum etiam dari à marito possunt uxori post contractum matrimonium, quin & dari solita altero nuptiarum die novæ nuptæ pro thesauro pudicitie. Dantur nihilominus etiam à sponso sponse de futuro in præmium virginitatis à sponso lædendæ, ut Castrop. l. c. p. 12. §. 3. n. 1. & in quibusdam locis solis virginibus constitui possunt. Krimer, l. c. ex Haunold. de Just. r. 4. n. 330. posse tamen etiam concedi viduæ, cum non necessariò concedantur in præmium virginitatis, sed etiam vidualis pudicitie; docet Castrop. l. c. n. 2. cum Gutt. cit. c. 19. n. 9. & aliis. Quin &, si sponsa, quam sponsus putabat esse virginem, talis non sit, posse nihilominus has arrhas eam detinere, contra Vegam L. 1. sum. casu 387. & alios sentit Castrop. n. 3. citatis Gutt. n. 8. Sanch. l. 6. d. 27. à n. 4. idque etiam si tradens illas traditurus non fuisset, si scivisset, non esse virginem. Quinimò etiam si in instrumento donationis sola apposita fuerit causa virginitatis ad has arrhas concedendas, id æstimandum sit ex stylo imperito notariorum factum, & non ex voluntate contrahentium. Castrop. loc. cit. citans Covari. in rub. detestam. p. 2. n. 4. Gutt. Tiraquel & alios, rationem reddens, quòd arrhæ hæc non tantum dentur in præmium virginitatis, sed etiam in compensationem nobilitatis, & dotis receptæ; adeoque non cessaret finis adæquatus, etsi contingat error circa causam minus principalem, seu potius impulsivam, & extrinsecam. Secus tamen videtur dicendum, non tantum, ubi sponsus expressisset contrarium, sed etiam manifestum, non adesse nobilitatem, aut dotem, quæ compensetur, ex quibus infero, &

2. Resp. secundò: Donationem harum arrharum non habere rationem meri lucri, seu procedere ex mera liberalitate, sed esse donationem remuneratorem, & onerosam; cum præcedat in remunerationem pudicitie, nobilitatis, adeoque licitam etiam inter de facto conjuges, ut Sanch. L. 6. d. 29. Gutt. n. 19. quin & prærequirat obligationem virginitatis, & pudicitie, quæ utique est res pretio, & remuneratione digna, non tantum facta ante matrimonium, quando uxor potest nolle pudicitiam suam prostituere in matrimonio, nisi arrhis sibi designatis, ut Castrop. l. c. §. 9. n. 5. sed & matrimonio jam contracto, dum prostitutio virginitatis, vel pudicitie adhuc non est simpliciter debita, quia uxor Jure Canonico habet duos mentes ad deliberandum pro transitu ad religionem.

Quest. 38. In qua quantitate, & ex quibus bonis hæc arrhæ constitui possint.

R Esp. ad primum: Alii à sponso concedentes has arrhas nomine proprio, & ex bonis propriis

D

propriis

propriis concedere eas possunt in qualibet quantitate. Castrop. *loc. cit. d. 4. num. 1.* Sanch. *L. 6. d. 29. num. 18.* Gutt. *c. 19. num. 25.* ex bonis verò donantis, neque ab ipso donante, neque ab alio constitui posse has arrhas ultra decimam partem bonorum donantis spectato Jure Regis Hispaniæ, ait Castrop. *loc. cit.* in re autem communi nullam factam restrictionem in hac arrharum constitutione.

2. Resp. ad secundum primò: Arrhæ hæ constitui possunt ex bonis, quæ donans tempore donationis, vel promissionis arrharum habet, & non ex iis, quæ postmodum habiturus est. Sanch. *l. c. num. 6.* Gutt. *l. c. num. 18.* Castrop. *l. c. num. 2.* Unde si tempore promissionis nulla habeat bona, tamen si ea habeat postmodum, nulla est promissio, & ad nihil tenetur; quia non ex futuro eventu, sed ex præsentate regulanda est promissio; promittit enim arrhas ex suis bonis, bona autem futura non sunt, sed erunt AA. iidem. Neque obstat *l. fin. c. quæ res pignori.* ubi sub hypotheca bonorum non solum præsentia, sed & futura intelliguntur. Id siquidem est speciale in hypotheca; eò quòd ex comprehensione futurorum bonorum non extendatur obligatio (sicut in præsentati casu contingeret) sed obligationis securitas, Sanch. *num. 7.* Castrop. *loc. cit.* Quòd si tamen expressè non solum de præsentibus, sed & de futuris (uti facere potest. Castrop. *loc. cit.* promitteret arrhas, donatarius poterit eligere tempus, in quo fiat bonorum computatio, dum fortè alicubi lex vel mos est, ut non excedant arrhæ decimam aliamve certam partem bonorum. Sanch. *num. 5.* Castrop. *loc. cit. num. 2.*

3. Resp. ad secundum secundò: Bona tradentis, vel promittentis arrhas sunt, quæ remanent deducto ære alieno; quia quæ aliis debentur, nostra censeri non debent, & bona appellatione naturali alicujus sunt, quæ supersunt deducto ære alieno. *L. Subsignatum. ff. de V. S. Sanch. nu. 11. & 12.* Gutt. *q. 9. pract. q. 42.* Castrop. *l. c.* & in contractibus sumuntur bona appellatione naturali. Rebuff. *in l. bonorum appellatione. ff. de V. O.* bona verò, quæ verè aliena sunt, & alteri debita, tamen si ut propria bona etiam fide possideantur, computari non debent; eò quòd, quod alteri debetur, non est propriè suum, sed alienum, etsi ob ignorantiam proprium esse credatur; ergo computandum non est in bonis tuis maximè in tibi præjudicantibus, quales sunt promissiones, & obligationes, etsi de cætero in favorabilibus, & ad effectus civiles, v. g. ad actionem, & exceptionem, ad præscriptionem, ad possidendum officium, quod ex instituto vel lege cavetur, ut nemo possidere possit, qui non habet v. g. in bonis suis mille, censentur propria. Ita tenent Castrop. *loc. cit. num. 4.* Sanch. *L. 6. d. 30. num. 2.* Gutt. *de matrim. l. c. nu. 27.* contra Molin. *de just. Tom. 2. tr. 2. d. 431.* & alios plures apud Castrop. *num. 3.* quibus non favet *l. cit. bonorum.* cum in ea non dicatur, bona nostra esse, quæ bona fide possidemus, sed in bonis nostris spectari quod minus est, ad quem effectum sufficit bona fides. Neque illud, quod afferunt de præsentato à possidente bona fide jus patronatus, qui non remouetur, tamen si postmodum præsentator à possessione, & jure patronatus remouetur; quia in præsentatione non attenditur proprietatis, sed possessio juris patronatus, cum sit veluti fructus, qui debetur bonæ fidei possessori. E contra inter hæc bona computari debent bona, quæ tibi debentur, & ad quæ recuperanda habes

actionem; quia moraliter tua sunt, *cit. l. bonorum.* Sanch. *nu. 13.* Gutt. *cit. n. 17.* item officia, v. g. tabellionatus, dum vendibilia sunt, uti & alia vendibilia, dum enim vendi, & pretio æstimari possunt, sunt habenda in parte bonorum. AA. iidem.

4. Resp. ad secundum tertio: Possit quoque has arrhas constitui in feudo cum consensu Domini directi, vel etiam sine illo, dum feudum est hæreditarium. Krimer. *cit. num. 1711.* citato Haunold. *Tom. 1. de just. tr. 4. num. 330.* qualiter verò, dum constituitur à possessione majoratus, spectandus non sit valor majoratus, sed fructus, vide apud Castrop. *l. c. nu. 6.*

5. Resp. ad secundum quarto: Arrhæ hæ promissæ à marito habente filios ex priore thoro, vel etiam his cessantibus, alios ascendentes legitimos, num extrahendæ sint arrhæ promissæ, uti & alia debita ex communi corpore hæreditatis, an verò solum ex ea parte hæreditatis, de qua liberè disponere potest, non conveniunt AA. prius affirmant aliqui; eò quòd arrharum constitutio non sit gratuita, & liberalis donatio, sed remuneratoria; donatio autem remuneratoria, utpote debita ex honestate, extrahenda ex cumulo hæreditatis. Negat è contra Castrop. *l. c. n. 7.* citatis Spino *in speculo testam. gl. 18. nu. 94.* Sanch. *L. 6. d. 38. num. 15.* Gutt. *cit. c. 19. n. 39.* eò quòd cum nullo jure attingatur sponfus arrhas sponsæ assignare, & tamen hæc assignatio sit aliquo modo remuneratoria, sit tamen voluntaria, æquum non sit propterea legitimum filiorum aut ascendentium, quæ ex rigore justitiæ debetur, minuire. Secus tamen, ut iidem AA. esse, seu ex toto cumulo hæreditatis arrhæ extrahendæ, ubi tempore, quo arrhæ promissæ, nulli fuerunt ascendentes aut descendentes, ita ut dein natiuitate filiorum aliorumve descendentium hæc arrharum donatio non revocetur, aut aliquo modo restringatur; utpote quæ non omnino libera, sed remuneratoria, per quam jus sponsæ quaesitum. De cætero, an, ubi in certa quantitate determinata arrharum constitutio, valeat excedens illam quantitatem quantitas, vide apud Castrop. *l. c. §. 5. per totum.* Item à quo probandum contineri arrhas intra dictam quantitatem, vide apud eundem, §. 6.

Quæst. 39. Qui arrhas constituere, & promittere possint.

1. Resp. primò: Eas tam sponfus, quam ejus parentes & consanguinei, quin & quilibet extraneus nomine illius promittere potest. E contra tamen quandoque sponsa ejusque parentes, sponso constituere possunt arrhas in præmium nobilitatis & divitiarum excessus. Sanch. *L. 6. d. 29. n. 4.* Gutt. *l. c. n. 16.* Castrop. *l. c. §. 8. n. 1.*

2. Resp. secundò: Si minor carens curatore promittat seu donet arrhas de bonis immobilibus, vel mobilibus, quæ servando servari possunt, nulla est promissio aut donatio, nisi factâ sententiâ Judicis intercedente, Horum enim bonorum alienatio absque sententiâ & decreto Judicis inrerdicitur minoribus, *L. non solum l. prædia. c. de prædiis minorum.* Sanch. *l. c. d. 38. n. 37.* Castrop. *l. c. n. 2.* Verùm e lapsò quinquennio post ætatem 25. annorum ipso jure ratificatur, & confirmatur talis arrharum promissio & donatio, sicut si alienatur res immobiles titulo oneroso. Sanch. Castrop. *ll. cit. Bart. Bald. Salicet. & c.* id probantes ex *l. fin. c. si major factus alienat. factum sine decret. jud. ratam hab.* Si verò minor

25. Annorum arrhas ex rebus mobilibus, quæque servando servari nequeunt promitteret, vel donaret in ea quantitate, quam leges permittunt, valida erit donatio & promissio; quia fecit illud, quod quisque major & prudens fecisset. Sanch. num. 41. Castrop. l. c. Arg. l. non videtur. c. de in integ. restit. & licet ad hanc promissionem seu alienationem non requiratur Judicis decretum, requiritur tamen curatoris, si quam habet, auctoritas, alias nulla erit promissio vel donatio. Sanch. Castrop. LL. cit. Arg. l. 2. & l. mulier. c. de jure dot. & l. si curatorem. c. de in integ. restit. Valebit tamen & tunc, si minor eam juramento confirmet, jure sic disponente in Auth. Sacramenta impub. c. si adversus vendit. Sanch. n. 43.

3. Resp. tertio: Filius familias pubes inconsulto patre arrhas promittere potest de bonis, quorum ipse dominium & administrationem habet; nam, ut habetur in l. filius familias. ff. de A. O. filius familias ex omnibus causis tanquam pater familias obligatur, & ob id agi cum eo tanquam cum patre familias potest. Sanch. d. 39. n. 1. impubes verò etiam ex patris licentia arrhas nec dare nec promittere potest, uti nec ullum alium contractum celebrare, Castrop. l. c. citans Molin. tr. 2. d. 261. juxta §. pupillus. Inst. de inutil. stipulat. ubi: Sed qui in potestate parentis est impubes, ne anihore quidem patre obligatur. De cæterò etsi pubes adhuc ex bonis, quorum pater habet administrationem seu usufructum, non potest (de hac tamen potest. Molin. l. c. Sanch. cit. d. 39. n. 7.) promittere arrhas, ut deciditur l. fin. c. de bonis qua liber. ubi: filiis autem familias in iis duntaxat casibus, in quibus usufructus apud parentes constitutus est, donec parentes vivunt, nec de his rebus testari permittimus, neque citra voluntatem eorum, in quorum potestate sunt, ulla licentia eis concedenda, dominium rei ad illos pertinentis alienare, vel hypothecæ titulo dare vel pignori assignare. Quam verò bona filii familias computanda, ut constet, num arrhæ excedant quantitatem alicubi fortè à lege vel consuetudine taxatam, vide apud Castrop. l. c. num. 4. Illud hic notandum circa dicta hucusque de arrhis constituendis, promittentem eas, sive major, sive minor, sive juramento confirmaverit, sive non, obligatum non esse eas solvere, si dos promissa culpabiliter non solvatur, vel non solvatur integrè; quia promissio illa arrharum censetur esse facta in dotis remunerationem; idque etiam à principio arrhæ promissæ nullà factà dotis promissione; sed postmodum securà. Arrhæ siquidem semper promittuntur in dotis remunerationem, & retinentur; quasi in pignus & depositum dotis debite & non solute; & ita docent teste Castrop. Roland. à Valle tit. 1. conf. 10. an. 1. Mol. de just. Tom. 1. tr. 2. d. 431. Sanch. l. 6. d. 37. n. 1.

Quæst. 40. Qualiter hæ arrhæ acquirantur sponsæ.

1. Resp. primò: Arrhæ nullatenus acquiruntur sponsæ irrevocabiliter ante consummatum matrimonium; unde dissolutis sponsalibus, vel matrimonio ante consummationem per mortem vel ingressum in religionem, vel ob aliam causam sine culpa promittentis seu dantis, huic reddendæ sunt. Castrop. l. c. p. 8. num. 1. & plures alii apud illum. Sanch. l. c. d. 22. n. 8. si verò promittens vel donans in culpa fuit, cur matrimonium non fuerit consummatum, sponsa lucrabitur arrhas eo modo, ac si matrimonium consummatum esset; cum sponsi iniustitia impedire nequeat jus sponsæ obtentum.

R. P. Lenz. Jur. Can. Tomus IV.

2. Resp. secundò: Si verò intercesserit osculum, sponsa solus sponsalibus vel matrimonio non consummato (intellige, sine culpa promittentis vel dantis) secundum aliquos lucrabitur medietatem arrharum non interveniente sponsalitia largitate; hac verò interveniente, utriusque medietatem vel alterutrius, prout placuerit, lucrabitur. E contra tenent Sanch. cit. d. 38. n. 8. Gutt. c. 19. n. 94. Sponsam non lucrari per osculum illud medietatem arrharum, sed solum sponsalitia largitatis, sive arrhæ intervenierint sive non. Tertio tenet Castrop. n. 5. per osculum lucrari sponsam medietatem omnium, quæ ab ipso sponso ipsi donata sunt, sive sint arrhæ, sive sponsalitia largitas absque ulla electione, consummato autem matrimonio lucrari integras arrhas vel sponsalitiã liberalitatem. Verùm quia hæc ab ipso aliisque illis AA. fundantur præcipuè in legibus Regni Hispaniæ, non lubet his diutius immorari.

Quæst. 41. qualiter uxor obtinens arrhas vel etiam sponsalitiã largitatem de iis disponere possit.

Resp. Si mulier non nubat alteri, posse eam æquè de arrhis & sponsalitia liberalitate ac de aliis bonis, quæ verè illius sunt, disponere, ait Castrop. l. c. p. 9. n. 1. Si verò transit ad secundas nuptias, & habet ex priore marito concedente arrhas filios, de iis liberè disponere non posse, sed necessariò eas reservate debere dictis filiis, secundum l. famina c. de secund. nupt. & Auth. ex testam. eod. tit. æqualiter inter eos dividendas, Auth. lucrum. eod. reservato sibi solo usufructu, communis habet sententia, ut videre est apud Molin. l. 1. de primog. c. 10. n. 62. Gutt. l. 2. q. 99. pract. 3. 18. in fine, Sanch. l. 6. d. 41. n. 3. eò quòd de bonis concessis à marito donatione (intellige libera & non onerosa) sive inter vivos, sive in testamento, nullatenus disponere valeat uxor transiens ad secundas nuptias, si filios habeat prioris mariti, sed ea debet reservare his filiis; arrhæ autem hæ non concedantur uxori titulo oneroso; sed lucrativo, nempe in præmium pudicitie per matrimonium amittendæ, & ad quam amittendam, cum obligetur matrimonio contracto, non censetur aliquod onus subire, ratione cujus dicantur titulo oneroso concedi, uti & in hoc, quòd de sponsalitia largitate disponere nequeat talis uxor, sed teneatur eam relinquere dictis filiis, reservato sibi solo usufructu, convenire omnes DD. ait Castrop. l. c. n. 2. qui tamen ipse n. 3. censet omnino contrarium de dictis arrhis, nempe competere uxori libetum dominium & dispositionem circa dictas arrhas, etiam si habeat filios ex priore marito, citato pro hac sententia Molin. Jesuita de just. tr. 2. d. 431. & c. quam etiam satis probabilem reputat, Sanch. d. 41. n. 2. quamque tenet Krimer in 4. decret. num. 1715. opposita omnino mori ratione; nempe quòd arrhæ non concedantur donatione liberali & munifica, sed potius quasi permutatione in compensationem pudicitie, nobilitatis, dotis; quòd & ex hoc confirmat, quòd arrhæ hæ plerumque in pactum deducantur, ita, ut eas concedens, etsi in contrahendo voluntarius & liber existerit, celebrato tamen hoc contractu, non liberè, sed ex obligatione donat. sæpe namque uxor, ut matrimonium contrahat, exigit, tot sibi arrhas concedi, alias non contractura, & sub ea conditione maritus arrhas ei concedit; quæ autem titulo oneroso conceduntur à marito uxori, non reservantur filiis mariti; sed de his tanquam de bonis propriis liberè disponere potest uxor. Confirmat idem exemplo dotis, quam concessam

D 2

uxori

uxori adolescentiori & nobiliori non tenetur ea reservare filiis, quod ipse docet Sanch. d. 8. num. 2.

Quaest. 42. Quid sit sponsalitia largitas, & quae veniant illius nomine.

1. **R**esp. ad primum: Submissio munerum facta à sponso sponsae vel contra in significationem amoris, animo, spe & causâ matrimonii contrahendi, vocatur sponsalitia largitas, & ab aliquibus donatio ante nuptias; unde vides, eam non esse confundendam cum concessione arrharum, quae titulo oneroso juxta dicta conceduntur.

2. **R**esp. ad secundum primo: Num omnia, quae sponso mittit sponsae ante consummatum matrimonium (dum de animo mittentis expressè non constat, si enim de eo constat, cessat quælibet alia præsumptio) censeantur sponsalitia largitas, seu verè donari, ita ut integrè sint illius matrimonio consummato; an verò commodata solum illi ad honorandam tamen illam, animique affectum erga illam ostendendum, qualiter ab eo tractanda tempore matrimonii, idque, ut ornatio ad virum accedat, dominio tamen ad illam non transeunte, sed penes sponsum remanente, in hoc, inquam, non convenit inter AA. prius de omnibus indifferenter, si sint pretiosa, siue ordinaria, sentit Anton. Gomez, & alii apud Castrop. p. 13. §. 1. num. 1. contrarium de omnibus sentit Molin. de just. tr. 2. d. 290. eò quòd donatio nunquam præsumi debeat, quoties ex alia causa quàm donationis intelligi potest aliquid alteri concessum, ut contingit in iis, quæ traduntur gratiâ tradentis; uti in præsentem contingit, dum sponso mittit sponsae munera; tum, ut ad ipsum ornatio accedat, tum ne ipse vilis & avarus reputetur. Mediam viam ingreditur Castrop. l. c. num. 3. citans pro hoc Sanch. l. 6. d. 25. num. 28. Clarum l. 4. receptor. §. donatio q. 10. Villalob. in commun. opinion. lit. v. verb. vestes. num. 47. Et nimirum si munera sint tam exigua, ut si contracto matrimonio missa sponsae, censerentur donata, si verò ita magna & pretiosa, ut, si darentur stante matrimonio, censerentur solum ad usum commodari, eò quòd non ad communem uxoris ornatum, sed ad singularem & extraordinarium, censerentur solum commodata sponsae. Rationem dat, quòd cum hæc munera mittantur in signum amoris & testimonium, qualiter contracto matrimonio tractanda sit ab eo, signum exigui amoris præbeat sponso, quin & testimonium manifestum asperè & arctè tractandam tempore matrimonii, si solum usum cujusque muneris exigui concedere intendit; quæ ratio non procedit in muneribus pretiosis, & quorum dominium non conceditur stante matrimonio, sed solus usus; cum ad significandum amorem, & qualiter tractanda ab eo sufficiens signum sit ista pretiosorum commodatio absque donatione. Quòd si tamen alicubi consuetudo esset, ut ea, quæ sponso mittit, esto sint pretiosa, non reputentur (uti Castrop. citato jure recentiore Regni Castellæ, quælibet, siue pretiosa, siue vilia, à sponso sponsae vel contra concessa, censenda esse donata, adeoque sponsalitiâ largitatem) sponso censendus sit ea donare; quia præsumendus est, ea mittere juxta regionis con-

suetudinem. Castrop. l. c. n. 4. Sanch. l. c. n. 16. qui etiam num. 18. subjungit, munera à sponso missa præsumi donata, si sponso prius aliqua misit; quia adest præsumptio remunerationis, quod approbat Castrop. si constaret sponso animo donandi misisse, eaque sponso non satis remunerari solo usu pretiosorum concessio. Atque ex dictis jam deducitur idem dicendum de muneribus missis à Socero nurui; cum enim focer contemplatione sponso ea mittat, ac proinde reputandus, ac si sponso ea mitteret censendus focer ea donasse, quæ sponso donasset: ea ad usum solum concessa, quæ sponso ad illum concessisset. Castrop. l. c. num. 7.

3. **R**esp. ad secundum secundò: Donata à consanguineis vel amicis sponso sponsae vel contra in sententia docentium acquiri ea integrè donatario non habent rationem sponsalitiæ largitatis; cum non sit donatio inter sponso, hoc est, unius sponso facta alteri. Sed neque in sententia afferente ea acquiri sponso, concessio solo usu sponsae (quam tenet Castrop. n. 8. citatis Claro l. c. Mascard. de probat. concl. 564. an. 5. Gutt. 99. can. l. 2. q. 120. n. 9. Molin. & c. eò quòd, dum aliud non expressum, cum consanguineus sponso ob favorem, quem suo consanguineo præstare intendit, donet sponsae, donatio potius censenda sit fieri sponso quàm sponsae; & argumenta in oppositum adducta solvit, n. 9.) sunt sponsalitia largitas. Castrop. l. c. n. 10. Sanch. l. 9. d. 26. n. 22. Molin. de just. tr. 2. d. 430. concl. 3. eò quòd, licet sponso approbet donationem illam factam sponsae, non tamen inde inferatur illum hac sua approbatione concedere sponsae, quod sibi concessum; sed solum approbare concessionem juxta modum, quo facta est, ac proinde reservare sibi velle dominium. Ad hæc ad minimum dubium est, num sponso approbans hanc donationem à suis factam sponsae, velit acquiri sponsae, vel sibi retinere; in dubio autem nemo præsumendus est velle donare. l. cum indebito. ff. de prob. Mascard. de arb. l. 2. casu 88.

Quaest. 43. In qua quantitate, & ex quibus bonis sponsalitia largitas fieri possit.

1. **R**esp. ad primum: Jure communi nullam taxatam esse huic largitati quantitatem, ut constat ex toto rit. ff. & c. de donatione ante nuptias; in regno verò Castellæ ait Castrop. l. c. §. 2. n. 1. eam non posse excedere octavam partem dotis uxoris; quòd si tamen eam excedat, non totam vitari, sed tantum quòdam excessum illum, ut habet Castrop. num. 3. in fine, & quòd si fiat sponsae nullam dotem afferenti, esse illam totaliter seu omnino nullam; neque eam lucrari sponso per osculum aut copulam, ut habet n. 4. & 5.

2. **R**esp. ad secundum: Loquendum hoc in puncto sicut de arrhis, nimirum posse tantum desumi ex bonis, de quibus sponso liberè disponere potest; item posse desumi ex corpore hæreditatis, si tempore promissionis caret filiis, & ascendentibus; quid verò possit in hac parte filius familias; vide q. ante hanc 4. par enim in hoc est ratio, quæ de arrhis.

Quaest. 44. Quo tempore concedenda sponsalitia liberalitas.

1. **R**esp.

1. Resp. primò: debet necessariò concedi post sponsalia contracta; quia est concessio inter Sponfos sub spe matrimonii contrahendi, & ob ejus causam. Hinc si ante sponsalia celebrata ei, quam sperat Sponsam habere, munera mittat animo statim donandi ea, sponsalitia liberalitas nominanda non sunt. Castrop. *l. e. §. 3. num. 1. Sanch. L. 6. d. 24. n. 2.*

2. Resp. secundò: Jure communi antecedere debet, non solum matrimonii consummationem, sed etiam ejus contractum; cum matrimonio contracto, juxta *L. si à sponso. c. de donat. ante nupt. L. inter eos. ff. de donat. inter virum & uxorem.* Donatio inter conjuges, utpote facta inter virum & uxorem sit prohibita, Castrop. *loc. cit. num. 2.* ubi etiam, quòd spectato jure recentiore castella fieri possit matrimonio jam contracto, modò fiat ante consummationem illius, post quam donatio facta esse donationem inter conjuges, & juxta ejus naturam regulandam, habet Castrop. *num. 4.* Quòd si autem Sponsus nuncio Sponsæ tradiderit jocalia deferenda Sponsæ, antequam consummatum matrimonium, & ea non nisi post consummatum matrimonium perveniant, validam fore donationem, quippe facta ante consummationem; cum Sponso eo ipso, quo nuncio tradita (utpote quem ad ea recipienda destinavit) ea recepisse sentenda sit. Secus verò esse, si Sponsus nuncio suo ea tradiderit deferenda, & antequam ea Sponsæ delata, consummavit matrimonium, tradit Castrop. *num. 7.* cum Sanch. *L. 6. d. 23. num. 7.* De cætero vestes, & alia ornamenta pretiosa ante consummationem matrimonii data Sponsæ in ipso nuptiarum die, vel proximo non censi sponsalitiæ largitatem, asserunt Gurr. *qq. pract. L. 2. q. 19. num. 1.* & alii apud Castrop. *loc. cit. num. 8.* eò quòd præsumantur donata & collata in tempus matrimonii, & concessa Sponsæ, non ut Sponsæ, sed ut uxori, utpote concessa eà præcipuè intentione, non ut deserviant Sponsæ tempore sponsalium, sed tempore matrimonii. Contrarium existimat Castrop. *num. 9.* cum Sanch. *L. 6. d. 28. num. 9.* nimirum ea munera habere rationem sponsalitiæ liberalitatis, & Sponsam lucrari eorum medietatem per osculum, & integrè per copulam. Vide eosdem.

Quæst. 45. Qualiter sponsalitia largitas acquiratur, & amittatur.

1. Resp. primò: Sponsalitia largitas jure antiquo ff. & eod. ante Constantinum Imperatorem acquirebatur donatario, eratque donatio simplex, & pura, nisi in ea expressum esset, fieri ob matrimonium contrahendum, & ob ejus causam, *L. 1. ff. de donationib. L. si filia. L. si tibi. c. de donat. ante nupt.* At post Constantinum illa conditionis expressio non requiritur, sed ex ipsa legis dispositione, & ex præsumpta patrium voluntate prædicta conditio (si matrimonium sequatur) subintelligitur ex *l. cum veterum. c. de donat. ante nupt.* ac proinde hæc donatio non refertur in tempus matrimonii, aliàs esset donatio inter conjuges prohibita. *L. quod sponse. c. de donat. ante nupt.* ubi: *Quod sponse ea lege donatur, ut tunc dominium ejus adipiscatur, cum nuptia fuerint secuta, sine effectu est.* Sed eo ipso, quo hæc do-

natio fit, habet effectum, & quaeritur donatario, sub onere tamen, ne matrimonium contrahere omittat. Quare matrimonio contracto pleno jure & irrevocabiliter donatio fit donatarii; eo verò non contracto culpà donantis, is donatum amittit, & reddit, si quid ab alio accepit; eo verò non contracto culpà donatarii, is, quod sibi datum, restituere tenetur. Uti hæc habentur in *L. veterum. cap. de donat. ante nupt.* Ita ferè Castrop. *loc. cit. §. 4. num. 1.*

2. Resp. secundò: Quòd si sponsa ante consummatum matrimonium osculum recepit, aut dedit, lucratur medietatem jocalium, seu sponsalitiæ largitatis: prout deciditur *L. si à sponso. de donat. ante nupt.* & ibi Gl. Sponsus verò dans, aut recipiens osculum, medietatem jocalium non lucratur, Arg. *ejusdem legis.* Rationem hujus diversitatis dat Gl. *in cit. L. §. 1.* quòd sponsa semper censeatur osculum dare, & non recipere, propter quod digna sit præmio. Aliam addit Castrop. *num. 2.* (quæ tamen videtur in hisce partibus esse exigui momenti) nimirum quòd Sponsus ex osculo Sponsæ voluptatem acquirit, & in nullo gravatur; Sponsa verò ruborem & verecundiam sustineat, & non levem honestatis diminutionem patiatur, ita ut decedente Sponso, à quo constat deosculatam esse, alium Sponsum non tam facile inveniat. Per copulam verò consummativam matrimonii tam Sponsus, quam Sponsa æqualiter lucratur sponsalitiæ largitatem, hoc est, Sponsus totam sibi concessam à Sponsa, & hæc totam sibi concessam à Sponso, cum uterque in dicta copula sint æquales, & ex illa æquale jus & obligatio procedat. Arg. *L. si sponso. & L. cum veterum. de donat. ante nupt.* quòd ipsum in his, quæ Sponso à Sponsa de futuro, sive ante contractum matrimonium data sunt, certissimum se estimare, ait Castrop. eò quòd licet regulariter femina donare non præsumantur, *L. si à sponso.* eo ipso tamen, quo sponte sponsalium tempore jocalia mittit, ea donare præsumantur, dum contrarium non exprimitur; quia præsumitur ea mittere juxta jocalium naturam, quæ est eorum dominium in alium transferre. Quæ verò data sunt Sponso à Sponsa & vice versa stante matrimonio ante illius consummationem, æqualiter ab utroque lucrari, ait Castrop. Porro osculum, vi cuius medietatem acceptorum lucratur, debet subsequi sponsalia, & non sufficit datum ante illa; quia tunc necdum erat osculum Sponsi; sive autem præcedat, sive subsequatur donationem, idem est. Castrop. *num. 3.* cum Sanch. *L. 6. d. 19. num. 6.* Copulam autem, vi cuius Sponsi integrè lucratur jocalia, non sufficit præcessisse matrimonium; quia debet esse consummativa matrimonii contracti, antequam per solum contractum matrimonii dicta jocalia donatario non acquiruntur. Sanch. *l. c. num. 1.* Castrop. *num. 4.* qui etiam *num. 5.* subdit, hinc deduci, quòd si solutis sponsalibus vel matrimonio ante consummationem Sponsus reperat jocalia, teneatur probare, se ea dedisse tempore sponsalium. Si autem Sponsa, ejusve hæredes renuant ea integrè, vel ex parte restituere, teneantur probare, osculum vel copulam post matrimonium contractum intervenisse. De cætero, quod dictum de osculo, nimirum quòd lucratur Sponsa vi illius medietatem jocalium, alii

quidem non improbabiler teste Castrop. n. 7. sentiunt de amplexu, eò quòd is osculo æquiparetur, & ex eo æquè ruborem sustineat sponsa, contrarium tamen sentit Castrop. num. 8. cum Sanch. l. 6. d. 18. n. 8. & aliis; eò quòd *L. si à sponso* meminerit solius oculi, si autem voluisset dispositionem extendere ad amplexum; facillè illius meminisse potuisset. Item quòd osculum ferè contineat amplexum; cum rarò quis mulierem deosculetur, quin amplectatur; amplexus verò non contineat osculum. Ac denique quòd licèt amplexui assimiletur osculum aliquo modo, non tamen inegrè, ac perfectè. Idem quoque, quòd dictum est de osculo, dicendum esse quoque de tactu impudico, & copula (intellige interveniente ante contractum matrimonium) & quidem à fortiore, astringit Castrop. num. 9. eò quòd ratio; cur ob osculum concedatur medietas sponsæ fundatæ in rubore, quem patitur ex eo sponso, & ob periculum non ita facillè inveniendi alium sponsum, efficiatius procedat in tactibus & copula. Neque obstat, quòd sint illiciti, & pœnâ digni coram Deo; cum lex in concessione jocalium non attendat, an osculum & tactus sint licita, an illicita, sed tantùm, quòd ex iis gravetur sponsa.

3. Resp. tertio: Sponsalibus nullis, v.g. ob impedimentum consanguinitatis, dum sponsus conscius impedimenti sponsæ illud ignoranti dedit jocalia, sponsa deosculata medietatem retinere poterit, non quidem in vi sponsalitiæ largitatis; cum vera sponsa non sit, sed ob deceptionem sponsi & injuriam ab eo acceptam, & ob voluntatem, quam abundè significavit, donandi, ut Castrop. n. 10. cum Sanch. l. 6. d. 20. num. 10. Si verò sponsus ignarus dedit sponsæ consciæ impedimenti, hæc integrè reddere debet; quia nulla est donatio, utpote ex falsa causa, & quia sponsa in causa, cur sponsalia careant effectu, AA. iidem. Si uterque ignarus fuit ignorantia non crassa, sed probabili, sponsam nihil lucrari per osculum aut copulam, nullamque esse sponsalitiæ largitatem, defendit Castrop. num. 12. contra Sanch. num. 3. & alios. Ratio illius est, quòd datum ob causam, causâ non subsistente, sit nullum, & danti restituendum. *l. ea quæ. c. de donat. ob caus.* Sponsi autem sponsalitiæ largitatem sibi concedunt sub spe matrimonii veri, & ob illius causam; unde si matrimonium non subsistit, neque datum illius causâ subsistit. Ad hæc datio jocalium hanc tacitam habeat conditionem: si matrimonium sequatur; at in præsentem matrimonium esse, & sequi nequit, cum sit impedimentum. Ac denique verba legum, maximè in contractibus, accipienda sint in significatione propria; leges verò loquentes de sponsalitiæ largitate adesse requirunt sponsalia esseque sponso, quales in præsentem non sunt, sed solùm sponsalia ficta, & sponsi putativi. Si uterque sponsus conscius est impedimenti, censent plures apud Castrop. num. 14.

donatarium nihil lucrari, neque etiam donanti reddendum, sed spectare ad fisco; quamvis eorum aliqui teneant, non esse tradendum fisco ante sententiam Judicis. Sanch. tamen *l. c. n. 7.* & cum eo Castrop. n. 15. sentit, donatarium retinere posse donatum, non in vi sponsalitiæ largitatis, quæ impossibilis est in hoc casu, sed in vi gratuita & liberalis donationis ad similitudinem sponsalitiæ largitatis; quia sciens matrimonium esse impossibile, si ob illius causam donet, censendus est purè donare, & solùm in apparentia donare ex causa; ac proinde repetere nequit. Et licèt per donatarium stet, quòd minus matrimonium perficiatur, quia tamen id æquè stat per donantem, ideo donanti donatum non est restituendum.

4. Resp. quarto: Sponsalibus dissolutis sine culpa utriusque sponsi, v.g. sponso & sponsa ingrediente religione, sponsus nihil acquirit ex his, quæ à sponsa accepit, sed integrè reddere tenetur omnia, etiam si sponsam osculatus; quia prædicta conceduntur sub spe matrimonii contrahendi, & ob illius causam, qua cessante cessat concessio, & sponso ratione osculi nihil conceditur. Idem dicendum est de sponsa; quæ tamen, si osculum concessit, medietatem retinere poterit. *L. si à sponso. l. cum veterum. de donat. ante nupt.* Sanch. l. 6. d. 21. num. 3. & 4. Molin. *de Just. tr. 2. d. 290. §. habent vero.* Castrop. *cit. §. 4. n. 16.* Quòd si tamen etiam sponsalia dissolvuntur mutuo consensu, ratione osculi concessi nihil deberi, sentiunt cum Sanch. n. 6. apud Castrop. n. 17. plures, eò quòd tunc videantur tacitum pactum inire, ut quilibet eorum alteri accepta restituat. Putat tamen Castrop. neque in hoc casu, dum osculum intercessit, sponsam amittere medietatem, & præsumendum amittere solùm ea, quæ ratione prioris contractus acquisivit; quia in ea parte est æqualis sponso, scilicet quæ viâ aliâ non communi sponso, nempe ratione osculi acquisivit.

5. Resp. quinto: Dum sponsus vel sponsa recedunt à sponsalibus ob alicujus culpam, v.g. fornicationem, innocens à se donata recuperat, & accepta acquirit seu retinet, *l. cum veterum. l. si à sponso.* Procedereque idipsum, etiam si antequam innocens ratam habeat dictam dissolutionem, nocens causam dissolutionis emendet, v.g. exitinere redeat, & dein resiliat à sponsalibus, tenent Castrop. num. 18. Sanch. *loc. cit.* contra alios; eò quòd uno ex contrahentibus iniquè resiliante, alter ipso jure obtineat libertatem, & acquirit jus tum retinendi accepta, tum recuperandi donata, *l. cum veterum.* satisque est, quòd innocens causam illam dissolutionis sponsalium non remittat, et si de cætero expressè & signatè illam non accepit; siquidem prædictum jus lege sic disponente conceditur innocenti.